

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHIYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITSION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASSTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimovna Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LAHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTISION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQUVCHI SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEKANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI METODOLOGIK TAKOMILLASHTIRISH MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQ IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI	857
Achilova Firuza Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Koliyova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbanov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукажхоровна, Ашуров Сардоржон Зафаржонович	
XORIJY DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Журахонов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumom'inovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI.....	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSIYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibdullo qizi	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLİYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYALASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	1070
Davlyatov Qahramon Abdumavlyanovich	
AMORTIZATSİYALANADIGAN AKTIVLAR HISOBINING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	1077
Aminboyev Jaloliddin Otabek o'g'li	
BANKLARDA RISK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH.....	1083
Karimov Shoxrux Boydulla ugli	
DIGITALIZATION, RESEARCH CAPACITY AND HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: AN ARDL-ECM ANALYSIS (2000-2024)	1087
Ismailova Nilufar	
TURIZMDA TALAB VA TAKLIFNI BAHOLASH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1094
Suyunov Alijon Jumaboy o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ И РАСХОДАМИ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	1099
Аймухаммедова Амина Какажановна	
"O'ZMILLIYBANK" AJDA MIJOZLARNING KREDITGA LAYOQATLILIGI DARAJASI HOLATI TAHLILI	1105
Jumaniyazov Quvanchbek Amatjonovich	

SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH HAMDA ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1110
Qodirov Bekzod Xomidjonovich	
FARMATSEVTIKA SANOATINING ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI IQTISODIY-STATISTIK USULLARI ORQALI TAHLILI	1115
O'taganova Umida Egamberdi qizi	
MAMLAKATIMIZDA XOTIN – QIZLAR O'RTASIDA MAHALLIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	1123
Rafiyeva Madina Xusinovna	
YASHIL IQTISODIYOTDA DEPOZIT TIZIMINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BOSHQARISH	1128
Norqobilova Feruza Abduhomidovna, Odilov Jahongir Nozimjonovich	
OPTIMIZING HUMAN CAPITAL: THE IMPACT OF SCHOOL MANAGEMENT ON ORGANIZATIONAL CULTURE IN VOCATIONAL EDUCATION.....	1132
Karimova Dilfuza Xatamjonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSİYALARINING INNOVATSION MAZMUNI RIVOJLANISHINING DOLZARB YO'NALISHLARI	1138
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Raximjonov Ulug'bek Boxodir o'g'li	
IQTISODIY TIZIMLARNI MAKRO VA MIKROIQTISODIY DARAJADA PROGNOZLASH: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR VA MODELLASHTIRISH USULLARI	1142
Alimov Fazliddin Xalimovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTITUTLARIDA FOIZSIZ MOLIYALASHTIRISH TAMOIYLLARINING IQTISODIY MOHIYATI.....	1147
Pulatova Adolat Djaxangirshyevna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVASION FAOLIYATNI SAMARALI BOSHQARISH JARAYONLARI	1152
Fayzieva Dilafruz Shuhratovna	
MARKAZIY BANK RAQAMLI VALYUTASI (CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY): NAZARIY ASOSLAR VA XALQARO TA'RIFLARNING QIYOSIY TAHLILI	1156
Tashqo'ziyev Suxrob Abdurazzak o'g'li	
KORXONALARNI MOLIYAVIY INQIROZGA OLIB KELUVCHI SABABLAR VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	1161
Bobomirzayev Isroil	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ, УСЛОВИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	1165
АскарOVA Мавлуда Турабовна	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA MOLIYAVIY BOZOR MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1171
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
BANK TIZIMIDA OPERATSION RISKLARNI BAHOLASH VA MONITORING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	1176
Muxitdinova Difuza Farxodovna	
KO'P DARAJALI YONDASHUVNING MIKRO, MEZO VA MAKRO DARAJALARDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKLARINI ASOSLASH HAMDA MODEL ARXITEKTURASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK TAMOIYLLARI	1183
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li, Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DAROMAD BAZASINING TARKIBI VA DINAMIKASI ("TURONBANK" ATB MISOLIDA)	1191
Togayev Salim Sobirovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI KAPITAL BAHOSINI MINIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI	1196
Obidov Sanjar Omonxo'jayevich	
O'ZBEKISTON XIZMATLAR EKSPORTINING GEOGRAFIK TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: GRAVITATSION MODEL ASOSIDA TAHLIL	1202
Qodirjonov Adhamjon	

AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSİYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH	1206
Suyunov Yorqin Bekturodovich	
BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTSIONAL OMILLARI	1212
Arifbayev Bobur Dilshodovich	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В РАМКАХ СТРАТЕГИИ «УЗБЕКИСТАН – 2030»	1219
Аблаева Валентина Борисовна	
FINANCING A GREEN UNIVERSITY: MECHANISMS, MODELS, AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR SUSTAINABLE CAMPUS DEVELOPMENT	1227
I. Imomov, F.Nishonov	
ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГА В УЗБЕКИСТАНЕ	1234
Шоев Алим Халмуратович	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSILAR HISOBIGA ASOSLANGAN XOLATDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI TASHKIL ETISH TARTIBI	1247
Xasanova Xusnoraxon Faxriddinova	
HUDUDIY MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSION FAOLLIKNING ROLI VA UNING RIVOJLANISH MEKANIZMLARI	1251
Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТОВ	1257
Менглиева Индира Баходировна	
ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ НА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМ РЫНКЕ: ВЫЗОВЫ И ВОЗМОЖНОСТИ	1261
Умарбеков Бахром Ботирбекович	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA "ALTERNATIVE RISK CAPITAL"NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1270
Jorabaev Jasur Abduraxmanovich	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA ALTERNATIVE RISK CAPITAL'NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1276
Jo'rabayev Jasur Abdurahmonovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA BOSHQARUV KADRLARINING LIDERLIK SALOHİYATINI BAHOLASH MASALALARI	1282
Rasulov Shohruxbek G'ulomjon o'g'li, Ibragimov Isroil Usmonovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA MEVA VA SABZAVOT ISHLAB CHIQRISH KO'RSATKICHLARINING XO'JALIKLAR TOIFALARI BO'YICHA TAHLILI	1286
Majidova Dilnoza Bahromovna	
TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTEKLEKTNING (SI) TA'SIRI	1290
Begimqulov Javohirbek Jo'raqul o'g'li	
MINTAQADA SANOAT TARMOQLARI RIVOJLANISHIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI VA ZARURLIGI	1300
Xodjaeva Feruza Komilovna	
TOSHKENT VILOYATI HUDUDLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI IQTISODIY FARQLAR TAHLILI	1305
Saidakbarov Saidazam Aziz o'g'li	
KORXONALARDA UMUM ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBİ	1309
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	

ONLAYN BRONLASH TIZIMLARI: TURLARI, XUSUSIYATLARI VA AJRALIB TURUVCHI BELGILARI	1314
S.S. Ismatillaeva	
BUDJET TIZIMI BUDJETLARI IJROSI USTIDAN MOLIYAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1320
Saidova Kamolat Farhodovna	
КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОРОЖДАЮЩИХ ЖЕНСКУЮ ПРЕСТУПНОСТЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	1326
Нуриллоева Заррина Зокиржоновна	
SAMARQAND VILOYATI MEHMONXONA XO'JALIGIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TURISTLAR OQIMINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	1331
Amiriddinova Madinabonu Zayniddin qizi	
SOLIQ YUKINI HISOBLASH VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILINING METODOLOGIK JIHATLARI	1334
Abdullayev Abror Bozarboyevich	
ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДА В МАЛОМ БИЗНЕСЕ: ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ РЕЗЕРВЫ РОСТА И РОЛЬ ОБУЧЕНИЯ ПЕРСОНАЛА.....	1341
Аминжоновна Вазира Мамасидиковна	
DZYUDOCHILARDA USHLAB OLISH (KUMI-KATA) STRATEGIYASINING MUSOBAQA NATIJALARIGA TA'SIRI.....	1350
Shermatov Gulom Qaxxorovich	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA RISKLARNI ANIQLASH VA NAZORAT TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	1357
Xasanov Adiz Xusenovich	

G'AZNACHILIK TIZIMIDA RISKLARNI ANIQLASH VA NAZORAT TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI

Xasanov Adiz Xusenovich

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi,
G'aznachilik xizmati qo'mitasi,
G'aznachilik operatsion risklarini baholash
va monitoring qilish boshqarmasi boshlig'i,
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida g'aznachilik tizimida yuzaga kelayotgan moliyaviy risklarni aniqlash, baholash va nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari tadqiq etilgan. Xalqaro tajriba asosida AQSH, Buyuk Britaniya, Avstraliya, Qozog'iston va Gruziya g'aznachilik tizimlarida nazorat samaradorligini oshirishda qo'llanilayotgan zamonaviy yondashuvlar tahlil qilingan. Tadqiqot davomida budjet mablag'laridan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlanib, raqamlashtirish, real vaqt rejimidagi monitoring, huquqiy bazani mustahkamlash hamda shaffoflikni oshirish orqali moliyaviy risklarni kamaytirishga qaratilgan amaliy takliflar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari O'zbekiston g'aznachilik tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: g'aznachilik tizimi, moliyaviy risklar, budjet nazorati, davlat xaridlari, raqamli iqtisodiyot, shaffoflik, audit, real vaqt monitoringi.

Abstract. This article examines the issues of improving mechanisms for identifying, assessing, and controlling financial risks within the treasury system of the Republic of Uzbekistan. Based on international experience, modern approaches applied to enhance the effectiveness of financial control in the treasury systems of the United States, the United Kingdom, Australia, Kazakhstan, and Georgia are analyzed. The study identifies key factors affecting the efficiency of budget fund utilization and develops practical recommendations aimed at reducing financial risks through digitalization, real-time monitoring, strengthening the legal framework, and enhancing transparency. The research findings contribute to improving the effectiveness of financial control in the treasury system of the Republic of Uzbekistan.

Key words: treasury system, financial risks, budget control, public procurement, digital economy, transparency, audit, real-time monitoring.

Аннотация. В статье исследуются вопросы совершенствования механизмов выявления, оценки и контроля финансовых рисков в системе казначейства Республики Узбекистан. На основе международного опыта проведён анализ современных подходов к повышению эффективности финансового контроля в казначейских системах США, Великобритании, Австралии, Казахстана и Грузии. В ходе исследования определены ключевые факторы, влияющие на эффективность использования бюджетных средств, а также разработаны практические рекомендации, направленные на снижение финансовых рисков посредством цифровизации, внедрения мониторинга в режиме реального времени, укрепления нормативно-правовой базы и повышения прозрачности. Результаты исследования способствуют повышению эффективности финансового контроля в системе казначейства Республики Узбекистан.

Ключевые слова: казначейская система, финансовые риски, бюджетный контроль, государственные закупки, цифровая экономика, прозрачность, аудит, мониторинг в реальном времени.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida g'aznachilik tizimi davlat moliyaviy barqarorligini ta'minlash hamda iqtisodiy rivojlanishga ko'maklashuvchi muhim institutsional mexanizm hisoblanadi. Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish, ularning shaffofligi va hisobdorligini ta'minlash, shuningdek, davlat va jamiyatning barqaror rivojlanishiga erishish g'aznachilik tizimining izchil va samarali faoliyatiga bevosita bog'liqdir. Shu bois, mazkur tizim doirasida amalga oshiriladigan nazorat tadbirlarining sifati va samaradorligi davlat budjeti ijrosi hamda umumiy iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar jarayonida g'aznachilik tizimida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan risklarni aniqlash, baholash va ularni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekiston g'aznachilik tizimida mavjud operatsion va moliyaviy risklarni tizimli tahlil qilish, ularni kamaytirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish hamda xalqaro ilg'or tajriba asosida tizim samaradorligini oshirish yo'llarini asoslab berishdan iborat.

AQSH, Buyuk Britaniya, Avstraliya, Qozog'iston va Gruziya kabi mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish, real vaqt rejimidagi monitoring tizimlaridan foydalanish, mustahkam huquqiy bazani shakllantirish va shaffoflikni ta'minlovchi mexanizmlarni rivojlantirish g'aznachilik tizimi faoliyatining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Mazkur maqolada ushbu xalqaro tajriba chuqur tahlil qilinib, O'zbekiston sharoitida moliyaviy nazorat samaradorligini yanada oshirishga qaratilgan ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

G'aznachilik tizimida risklarni aniqlash va nazorat tadbirlarini takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan tadqiqotlar xalqaro va mahalliy ilmiy manbalarni qamrab oladi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, AQSH, Buyuk Britaniya va Avstraliya kabi rivojlangan mamlakatlarda g'aznachilik operatsiyalari asosan raqamlashtirilgan moliyaviy boshqaruv tizimlari orqali amalga oshiriladi. Jumladan, AQSHda Hukumat miqyosidagi g'aznachilik hisobining moslashtirilgan sinov balansi tizimi (GTAS) hamda integratsiyalashgan moliyaviy boshqaruv tizimi (IFMS) real vaqt rejimida mablag'lar harakatini monitoring qilish va moliyaviy nomutanosibliklarni tezkor aniqlash imkonini beradi (U.S. Department of the Treasury, 2022).

Buyuk Britaniyada samaradorlikka asoslangan budjetlashtirish tizimi va Milliy Audit Ofisi tomonidan amalga oshiriladigan muntazam audit mexanizmlari g'aznachilik tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi (National Audit Office, 2020). Avstraliyada esa Markaziy budjetni boshqarish tizimi (CBMS) orqali budjet jarayonlari real vaqt rejimida monitoring qilinib, aniqlangan kamchiliklar va samarasizliklar tezkor bartaraf etilishi ta'minlanadi (Australian Government, 2021).

Post-sovet makonidagi davlatlar, xususan Qozog'iston va Gruziya tajribasi ham g'aznachilik tizimini modernizatsiya qilish jarayonida muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Qozog'istonda elektron budjet tizimi (EBS) va mustaqil audit institutlari faoliyati orqali moliyaviy nazorat mexanizmlari kuchaytirilgan bo'lib, bu budjet mablag'laridan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qilgan (Ministry of Finance of Kazakhstan, 2022). Gruziyada esa g'aznachilik axborot tizimi (TIS)ni korrupsiyaga qarshi tashabbuslar bilan integratsiyalash orqali davlat moliyasida oshkoralik va hisobdorlik darajasi izchil ravishda yuksaltirilgan (World Bank, 2019).

O'zbekiston olimlari tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda ham g'aznachilik tizimida risklarni aniqlash, budjet mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlash hamda moliyaviy nazorat mexanizmlarini takomillashtirish masalalari keng yoritilgan. Jumladan, Sholdorov D.A. va Xasanov A.X. (2023) tadqiqotlarida davlat moliyaviy resurslarini boshqarishda shaffoflikni ta'minlash, raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish va nazorat samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari ilmiy asoslangan holda yoritib berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot ilmiy adabiyotlar, amaldagi qonun hujjatlari hamda ilg'or xalqaro tajribalarni tahlil qilish asosida amalga oshirildi. Shuningdek, statistik ma'lumotlar, amaliy hisobotlar va davlat moliyaviy nazorati natijalari o'zaro solishtirilib, tizimli tahlil qilindi. Xalqaro tajribani o'rganish jarayonida samarali nazorat mexanizmlari, zamonaviy texnologik yechimlar va audit yondashuvlari aniqlanib, ularni O'zbekiston sharoitida tatbiq etish imkoniyatlari ilmiy asosda baholandi.

Tadqiqot jarayonida tizimli va kompleks yondashuvga asoslangan holda sifat va miqdoriy tahlil usullaridan keng foydalanildi. Jumladan, g'aznachilik tizimida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan risklarni aniqlashda mantiqiy tahlil, guruhlash va taqqoslash metodlari qo'llanildi. Budjet mablag'laridan foydalanish samaradorligini baholashda statistik kuzatuv va dinamik tahlil usullaridan foydalanildi. Bundan tashqari, ekspert baholash metodi orqali amaliyotda uchrayotgan muammolar aniqlanib, ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy asoslangan xulosalar hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasining moliyaviy barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashda g'aznachilik tizimi muhim institutsional ahamiyatga ega. Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish, ularning shaffofligi va hisobdorligini ta'minlash hamda davlat va jamiyatning barqaror rivojlanishiga erishish bevosita

g'aznachilik tizimining izchil va samarali faoliyatiga bog'liqdir. Shu bois, mazkur tizim doirasida amalga oshiriladigan nazorat tadbirlarining sifati va samaradorligi uning umumiy faoliyat natijadorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar jarayonida g'aznachilik tizimining rolini yanada mustahkamlash va uning samaradorligini oshirish masalalari dolzarb ilmiy-amaliy vazifalar qatoriga kiradi.

G'aznachilik tizimining muhim funksiyalaridan biri davlatning kredit resurslarini shakllantirish va ularni samarali taqsimlashdan iborat. Zamonaviy sharoitda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi davlatning barqaror iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlashda muhim omilga aylanib bormoqda. Ishlab chiqarish jarayonlarida axborot texnologiyalaridan foydalanish va ularni raqamlashtirish iqtisodiyotning turli tarmoqlari, jumladan davlat moliyasini boshqarish sohasida avtomatlashtirilgan axborot tizimlarini keng joriy etishni taqozo etadi. Bugungi kunda global miqyosda raqamli iqtisodiyot hajmi 11,5 trln AQSH dollarini yoki jahon yalpi ichki mahsulotining 15,5 foizini tashkil etib, olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, internet texnologiyalarining sanoat sohalarida keng joriy etilishi natijasida ushbu ko'rsatkichning 2025–yilda YAIMga nisbatan 24,3 foizga yetishi prognoz qilinmoqda.

Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, budget mablag'lari aylanishi ustidan samarali nazoratni ta'minlash ko'plab mamlakatlar uchun ustuvor vazifa hisoblanadi. Turli hududlarda g'aznachilik nazorat mexanizmlarini kuchaytirish, shaffoflikni oshirish va budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini yuksaltirish maqsadida turli institutsional va texnologik yondashuvlar qo'llanilmoqda. Xususan, Qo'shma Shtatlar, Buyuk Britaniya va Avstraliya kabi rivojlangan davlatlar, shuningdek Qozog'iston va Gruziya singari mintaqaviy mamlakatlar tajribasini o'rganish O'zbekiston g'aznachilik tizimini takomillashtirish uchun muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Amerika Qo'shma Shtatlari g'aznachilik tizimi shaffoflik va ichki nazoratni ta'minlash nuqtayi nazaridan ilg'or tajribaga ega hisoblanadi. AQSH Boshqaruv va budget idorasi federal budget ijrosi ustidan qat'iy nazoratni amalga oshirsa, G'aznachilik departamenti turli agentliklar orqali mablag'lar harakatini tizimli ravishda monitoring qiladi. Federal moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish to'g'risidagi qonun ichki nazoratni kuchaytirishda muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi. AQSH g'aznachilik nazoratining samaradorligini oshirishda 2014–yilda qabul qilingan Raqamli hisobdorlik va shaffoflik to'g'risidagi qonun (DATA Act) muhim ahamiyat kasb etib, u davlat xarajatlari to'g'risidagi batafsil ma'lumotlarni jamoatchilikka ochiq taqdim etishni nazarda tutadi. Shuningdek, Hukumat miqyosidagi g'aznachilik hisobining ramziylashtirilgan sinov balans tizimi (GTAS) hamda integratsiyalashgan moliyaviy boshqaruv tizimi (IFMS) real vaqt rejimida mablag'lar harakatini kuzatish va moliyaviy nomutanosibliklarni tezkor aniqlash imkonini bermoqda. Natijada, AQSH G'aznachiligining 2022–yil uchun moliyaviy hisobotlariga ko'ra, aniqlangan samarasizliklarning qariyb 98 foizi moliyaviy hajm jihatidan muvaffaqiyatli bartaraf etilgan bo'lib, bu raqamli texnologiyalar va shaffoflikka asoslangan yondashuvlarning yuqori samaradorligini tasdiqlaydi.

Buyuk Britaniya tajribasi davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy intizomni ta'minlash va muntazam audit mexanizmlarini joriy etish orqali g'aznachilik tizimi samaradorligini oshirish mumkinligini ko'rsatadi. Birlashgan Qirollik Oliy Hazrati G'aznachiligi hamda Milliy Audit Ofisi kabi institutlar davlat moliyasini boshqarishning mustahkam institutsional asosini shakllantirgan bo'lib, Milliy Audit Ofisi zimmasiga davlat xarajatlari ustidan muntazam audit o'tkazish, samarasizliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish vazifasi yuklangan. Buyuk Britaniya g'aznachilik tizimining muhim xususiyatlaridan biri davlat xarajatlarini aniq o'lchanadigan natijalar bilan bog'lovchi samaradorlikka asoslangan budjetlashtirish yondashuvining keng qo'llanilishidir. Mazkur yondashuv resurslardan oqilona foydalanishni rag'batlantirib, budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini izchil nazorat qilish imkonini beradi. Shuningdek, har uch yilda bir marta amalga oshiriladigan xarajatlarni kompleks ko'rib chiqish jarayoni budget mablag'larining milliy ustuvor yo'nalishlarga muvofiqligini baholashga xizmat qiladi. Xatrlarni boshqarish tizimlarining g'aznachilik operatsiyalariga integratsiyalashuvi natijasida moliyaviy samarasizliklarni aniqlash va bartaraf etish imkoniyatlari kengaydi. Natijada, Buyuk Britaniya G'aznachiligi 2020–yilda keng qamrovli audit tizimi asosida aniqlangan budget samarasizliklarining qariyb 90 foizini bartaraf etishga erishdi. Ushbu tajriba O'zbekiston uchun ham dolzarb bo'lib, muntazam audit va samaradorlikka asoslangan budjetlashtirish mexanizmlarini joriy etish orqali g'aznachilik faoliyatini milliy rivojlanish maqsadlariga muvofiqlashtirish va moliyaviy tafovutlarni kamaytirish imkonini beradi.

Avstraliya tajribasi g'aznachilik tizimida real vaqt rejimidagi monitoringni ta'minlashda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish muhimligini namoyon etadi. Avstraliya hukumati moliya departamenti tomonidan joriy etilgan Markaziy budjetni boshqarish tizimi (CBMS) barcha davlat moliyaviy operatsiyalarini yagona raqamli platformaga birlashtirib, budget jarayonlari ustidan doimiy va tezkor nazoratni ta'minlaydi. Ushbu tizim g'aznachilik xodimlariga moliyaviy qonunbuzarliklarni o'z vaqtida aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor choralar ko'rish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish natijasida Avstraliyada moliyaviy samaradorlik sezilarli darajada oshgan bo'lib, 2021–2022–yillar davomida aniqlangan samarasizliklarning 94 foizdan ortig'i uch oy muddat ichida bartaraf etilgani qayd etilgan. Mazkur natijalar

real vaqt rejimidagi monitoring va raqamli texnologiyalar integratsiyasining yuqori samaradorligini tasdiqlaydi. Avstraliya tajribasi O'zbekiston uchun ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, davlat moliyasini boshqarishda real vaqt monitoringini ta'minlovchi integratsiyalashgan moliyaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali moliyaviy risklarni kamaytirish va nazorat samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Qozog'iston tajribasi esa postsovet makonida g'aznachilik boshqaruvini isloh qilishda huquqiy bazani mustahkamlash va nazorat mexanizmlarini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi. Qozog'iston Moliya vazirligi tomonidan mas'uliyatni oshirish va davlat moliyasi ustidan nazoratni kuchaytirishga qaratilgan yangi qonunchilik asoslari joriy etilgan bo'lib, ushbu islohotlarning markazida elektron budjet tizimini (EBS) joriy etish masalasi turadi. Mazkur tizim davlat daromadlari va xarajatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni markazlashtirib, ularning monitoringi va tahlilini yanada samarali amalga oshirish imkonini yaratdi. Bundan tashqari, Qozog'iston g'aznachiligi samaradorlik auditini o'tkazuvchi mustaqil audit institutlari bilan hamkorlikni kuchaytirib, davlat mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirishga erishdi. Mustahkam huquqiy baza va kuchli nazorat mexanizmlari joriy etilishi natijasida Qozog'istonda 2018–2022–yillar davomida moliyaviy nochorlik holatlari qariyb 75 foizga qisqartirilgan. Ushbu tajriba O'zbekiston uchun ham muhim bo'lib, me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish va mustaqil audit institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish orqali g'aznachilik tizimida nazorat samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Gruziya davlat moliyasini boshqarish sohasida amalga oshirilgan tizimli islohotlar natijasida g'aznachilik tizimi faoliyatida mavjud bo'lgan samarasizliklarni sezilarli darajada qisqartirishga erishgan davlatlar qatoriga kiradi. Davlat moliyasini boshqarish tizimini isloh qilish strategiyasining (DMB) joriy etilishi ushbu jarayonning asosiy poydevorini tashkil etib, u korrupsiyaga qarshi qat'iy choralar bilan bir qatorda davlat moliyasida oshkoralik, hisobdorlik va mas'uliyatlilikni izchil oshirishga xizmat qildi. Mazkur strategiya doirasida davlat moliyaviy boshqaruvining institutsional va texnologik asoslari mustahkamlanib, g'aznachilik tizimi faoliyatining samaradorligi izchil ravishda yaxshilandi.

Shuningdek, Gruziyada davlat mablag'larini shaffof va samarali boshqarishni ta'minlash maqsadida G'aznachilik axborot tizimi (TIS) joriy etildi. Ushbu tizimning korrupsiyaga qarshi kurash organlari bilan integratsiyalashuvi natijasida moliyaviy operatsiyalar ustidan real vaqt rejimida monitoring o'rnatilib, moliyaviy nomutanosibliklarni aniqlash va bartaraf etish imkoniyatlari kengaydi. Natijada, 2015–yildan buyon Gruziyada moliyaviy samarasizlik darajasi qariyb 81 foizga qisqartirilgani qayd etilgan. Davlat moliyasini boshqarishdagi ushbu yutuqlar Jahon banki va Xalqaro valyuta fondi kabi nufuzli xalqaro moliya institutlari tomonidan e'tirof etilib, mamlakat tajribasining ilmiy-amaliy ahamiyatini tasdiqlaydi.

Gruziya tajribasi korrupsiyaga qarshi choralarni g'aznachilik faoliyatiga kompleks tarzda integratsiyalash moliyaviy nazorat samaradorligini sezilarli darajada oshirishini yaqqol namoyon etadi. Ushbu yondashuv davlat sektorida moliyaviy intizomni mustahkamlash va budjet mablag'laridan foydalanish ustidan nazoratni kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur tajriba O'zbekiston sharoitida ham moliyaviy nomutanosibliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish mexanizmlarini takomillashtirish nuqtayi nazaridan muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Xalqaro tajribaning kompleks tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston g'aznachilik tizimida nazorat samaradorligini oshirish bir qator ustuvor yo'nalishlarni izchil amalga oshirishni taqozo etadi. Jumladan, AQSH va Avstraliya tajribasida kuzatilganidek, raqamli platformalar va real vaqt rejimidagi monitoring tizimlarini joriy etish g'aznachilik operatsiyalarining shaffofligi va tezkorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda ham davlat mablag'lari harakatini real vaqt rejimida kuzatish imkonini beruvchi integratsiyalashgan moliyaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish yoki mavjudlarini takomillashtirish orqali moliyaviy samarasizliklarni sezilarli darajada kamaytirish mumkin.

Shu bilan birga, Qozog'iston va Buyuk Britaniya tajribasi g'aznachilik faoliyatini samarali tashkil etishda mustahkam me'yoriy-huquqiy baza va muntazam audit mexanizmlarining muhimligini ko'rsatadi. O'zbekistonda budjet mablag'lari oqimi ustidan nazoratni kuchaytirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash hamda samarasizliklarni aniqlash va bartaraf etish jarayonlarini takomillashtirish uchun huquqiy-me'yoriy bazani yanada rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, AQSH va Gruziya tajribasida namoyon bo'lganidek, budjet ma'lumotlarining ochiqligini ta'minlash va g'aznachilik operatsiyalarini korrupsiyaga qarshi mexanizmlar bilan uyg'unlashtirish moliyaviy nazorat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Buyuk Britaniyada keng qo'llanilayotgan samaradorlikka asoslangan budjetlashtirish yondashuvi moliyaviy resurslarni aniq o'lchanadigan natijalar bilan bog'lash imkonini berib, davlat xarajatlarining milliy ustuvorliklarga muvofiqligini ta'minlaydi. Ushbu yondashuvni O'zbekiston sharoitida joriy etish budjet mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirish va rivojlanish maqsadlariga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, Jahon banki va Xalqaro valyuta fondi kabi xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish texnik yordam, bilim almashish va ilg'or tajribalarni tatbiq etish orqali uzoq muddatli islohotlarni jadallashtirish hamda nazorat samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Mazkur xalqaro tajribalarni O'zbekiston g'aznachilik tizimi faoliyatiga bosqichma-bosqich tatbiq etish davlat mablag'lari ustidan nazoratni kuchaytirish, resurslardan oqilona va milliy ustuvorliklarga muvofiq foydalanishni ta'minlashning samarali mexanizmlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Xususan, davlat xaridlari jarayonida g'aznachilik kuzatuvini kuchaytirish budjet mablag'larining maqsadli yo'naltirilishini ta'minlab, ularning samarasiz sarflanishi va talon-toroj qilinishining oldini olish imkonini beradi. Natijada, budjet mablag'laridan oqilona va samarali foydalanish ta'minlanib, moliyaviy intizom mustahkamlanadi.

Shu nuqtayi nazardan, g'aznachilik tizimida yuzaga kelayotgan risklarning turlarini aniqlash, ularni tizimli tahlil qilish, davlat budjetidagi xavf-xatarlarning statistik ko'rsatkichlarini baholash hamda nazorat tadbirlarini samarali tashkil etish birinchi darajali ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi. Amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, budjet mablag'laridan samarasiz foydalanishga olib keluvchi asosiy omillar qatoriga daromadlar va xarajatlarni rejalashtirishdagi kamchiliklar, budjet buyurtmachilari va tadbirkorlar o'rtasidagi manfaatlar to'qnashuvi, huquqiy normalarni chetlab o'tish holatlari, axborot tizimlari o'rtasidagi integratsiya muammolari hamda davlat xaridlarida xarid portallarining yetarli darajada umumlashtirilmaganligi kiradi. Ushbu omillarni bartaraf etishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar g'aznachilik tizimi samaradorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Kelgusi yil uchun daromadlar va xarajatlarni rejalashtirish jarayonida o'zgaruvchan xarajatlarni prognoz qilayotgan daromadlar hajmiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zgaruvchan xarajatlarga sport, madaniy-ommaviy tadbirlar, ko'rgazmalar, yarmarkalar, anjumanlar, seminarlar, hududlarda muntazam o'tkaziladigan an'anaviy bayram va festivallar, shuningdek xorijiy mamlakatlar hamda xalqaro tashkilotlar rasmiy delegatsiyalarining tashriflari bilan bog'liq xarajatlar kiradi. Amaliyotda bunday tadbirlarni tashkil etishda tovarlar, ishlar va xizmatlarni xarid qilish bo'yicha shartnomalar ayrim hollarda g'aznachilik organlarida ro'yxatdan o'tkazilmasdan, tadbirkorlar bilan qarz munosabatlari asosida amalga oshirilayotgani kuzatiladi. Bu holat, asosan, budjetga tushadigan daromadlarning rejalashtirish jarayonida to'liq hisobga olinmasligi bilan izohlanadi. Natijada tadbirlarni tashkil etish hamda tovarlar, ishlar va xizmatlarni xarid qilish jarayonida "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonun¹ talablari buzilishi, kreditorlik qarzdorliklarining ortishi, shartnomalarda narxlarning asossiz ravishda oshirilishi yoki ayrim hollarda kelishilgan holda ishlarni amalga oshirish holatlari yuzaga kelishi mumkin.

Hozirgi sharoitda budjet buyurtmachilari va tadbirkorlar o'rtasida tovarlar, ishlar va xizmatlarni xarid qilish jarayonida manfaatlar to'qnashuvi va oldindan kelishib olish holatlarining ayrim ko'rinishlari uchrab turishi kuzatilmoqda. Jumladan, davlat xaridlarining elektron do'kon (milliy do'kon), eng yaxshi takliflarni tanlab olish hamda to'g'ridan-to'g'ri xarid usullarida savdolar o'tkazilishidan avval tovarlar va xizmatlarning miqdori, narxi hamda texnik xususiyatlari bo'yicha kelishuvlarga erishilishi ehtimoli mavjud. Bunday holatlarda tadbirkor tomonidan oldindan shakllantirilgan oferta buyurtmachiga taqdim etilib, savdolarida g'olib bo'lish ehtimoli sezilarli darajada oshadi. Xuddi shuningdek, eng yaxshi takliflarni tanlab olish usulida ham texnik parametrlar, ishtirokchilarga qo'yiladigan talablar va baholash mezonlarining muayyan subyektlar manfaatiga moslashtirilishi boshqa ishtirokchilarning raqobat imkoniyatlarini cheklashi mumkin.

Davlat xaridlari jarayonida yuzaga kelayotgan yana bir muhim masala dasturiy ta'minotlar o'rtasidagi integratsiya darajasining yetarli emasligi bilan bog'liqdir. Bu holat, asosan, xarid portallarining o'zaro integratsiya qilinmaganligi va ularning texnik imkoniyatlarida mavjud bo'lgan cheklovlar natijasida vujudga keladi. Ushbu muammoni bartaraf etish uchun bir xarid portalida joylashtirilgan buyurtma yoki oferta boshqa xarid platformalarida ham aks etishini ta'minlash, shuningdek barcha xarid portallarining dasturiy ta'minotini yagona standart asosida takomillashtirish maqsadga muvofiqdir. Bundan tashqari, xarid portallari bilan Milliy statistika organlari o'rtasida axborot almashuvini yo'lga qo'yish hamda davlat xaridlari bo'yicha tovarlar, ishlar va xizmatlarning minimal va maksimal narx chegaralarini belgilash narxlarning sun'iy oshirilishining oldini olishga xizmat qiladi.

Davlat xaridlari amaliyotida ayrim hollarda qonun hujjatlarini bevosita buzmaganda ularni chetlab o'tishga qaratilgan yondashuvlar ham uchrab turadi. Masalan, bino va inshootlarni ta'mirlash bilan bog'liq ishlar normativ-huquqiy hujjatlarga muvofiq maxsus platformalar orqali amalga oshirilishi lozim bo'lgan hollarda, ushbu ishlarni qurilish ishlari sifatida emas, balki qurilish materiallarini xarid qilish shaklida elektron savdolar orqali rasmiylashtirish holatlari kuzatiladi. Bunday yondashuv tovarlarning omborga kelib tushmasdan sarflanishi yoki narxlarning asossiz oshirilishiga olib kelishi mumkin. Shuningdek, davlat dasturlari doirasida ayrim hollarda tovarlar, ishlar va xizmatlarni yetkazib beruvchilarning aniq manzilli ko'rsatilishi natijasida shartnomalar o'rtacha bozor narxlariga nisbatan ikki-uch baravar yuqori qiymatlarda tuzilishi holatlari ham uchrab turadi.

Budjet mablag'larini boshqarishda yuqori samaradorlikka erishish va moliyaviy risklarning oldini olish maqsadida avvalgi davrlarda aniqlangan xavf-xatarlarni chuqur tahlil qilish hamda ularni keltirib chiqaruvchi omillarni tezkor bartaraf etish g'aznachilik tizimini izchil takomillashtirish uchun muhim amaliy asos bo'lib xizmat qiladi. Mazkur yondashuv xalqaro tajribani hisobga olgan holda g'aznachilik tizimida mablag'larni

¹ O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 22.04.2021 yildagi O'RQ-684-son <https://lex.uz/docs/-5382974>.

boshqarish, risk va xavf-xatarlarni erta aniqlash uchun milliy mexanizmlar va andozalarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, g'aznachilik tizimida real vaqt rejimida davlat mablag'lari harakatini kuzatish va nazorat qilish orqali aniqlangan xavf-xatarlarni moliyaviy ifodada baholash resurslardan samarali, oqilona va milliy ustuvorliklarga muvofiq foydalanishni ta'minlashning samarali vositasi hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlat moliyaviy nazoratining samarali tashkil etilishi ko'p jihatdan g'aznachilik institutining barqaror, uzluksiz va to'g'ri faoliyat yuritishiga bog'liqdir. Shu nuqtayi nazardan, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, ilg'or tajribalarni tizimli ravishda o'rganish hamda Jahon banki va Xalqaro valyuta fondi kabi nufuzli xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish O'zbekiston g'aznachilik tizimini yanada mustahkamlash uchun zarur bo'lgan institutsional, texnologik va bilim resurslari bilan ta'minlash imkonini beradi. Texnik yordam va bilim almashish jarayonlari uzoq muddatli islohotlarni jadallashtirish hamda moliyaviy nazorat samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi kunda O'zbekistonda shakllantirilgan g'aznachilik tizimi mustahkam huquqiy poydevori va keng funksional imkoniyatlari orqali budjet intizomini ta'minlash, korrupsiyaning oldini olish hamda moliyaviy resurslardan oqilona va samarali foydalanishni nazorat qilishga xizmat qilmoqda. Kelgusida ushbu tizimni yanada takomillashtirish, xususan raqamlashtirish jarayonlarini chuqurlashtirish, g'aznachilik faoliyatini davlat xaridlari va boshqa moliyaviy jarayonlar bilan to'liq integratsiyalash hamda kadrlar salohiyatini izchil oshirish orqali davlat moliyaviy nazoratini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish mumkin. Bu esa, o'z navbatida, davlat moliyasining barqarorligini mustahkamlash va jamiyat oldidagi hisobdorlik darajasini oshirishga xizmat qiladi.

G'aznachilik tizimida risklarni kamaytirish va moliyaviy nazorat samaradorligini oshirish maqsadida, eng avvalo, davlat xaridlari, budjet ijrosi va g'aznachilik axborot tizimlari o'rtasida to'liq va uzviy integratsiyani ta'minlash zarur. Real vaqt rejimidagi monitoring mexanizmlarini keng joriy etish mablag'lardan foydalanish ustidan tezkor va samarali nazoratni kuchaytirishga imkon beradi. Shu bilan birga, riskka asoslangan audit tizimini rivojlantirish, normativ-huquqiy bazani takomillashtirish hamda g'aznachilik xodimlarining kasbiy malakasini oshirish moliyaviy intizomni mustahkamlash va shaffoflik darajasini yuksaltirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi. (2023). Budjet kodeksi. – Toshkent. <https://lex.uz/mact/-2304138>.
2. O'zbekiston Respublikasi. (2021). "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent. <https://lex.uz/docs/-5382974>.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. (2020). "Davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish to'g'risida". – Toshkent. <https://lex.uz/uz/docs/-4966572>.
4. O'zbekiston Respublikasining "Elektron tijorat to'g'risida"gi O'RQ–385–son Qonuni. 2015–yil 22–may. <https://lex.uz/docs/-2650293>.
5. Sholdorov, D.A., Xasanov, A.X. (2023). Davlat moliyaviy resurslarini boshqarishda g'aznachilik tizimini takomillashtirish masalalari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, № 4, 45–53.
6. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. (2022). G'aznachilik faoliyati to'g'risida yillik hisobot. – Toshkent.
7. U.S. Department of the Treasury. (2022). Governmentwide Treasury Account Symbol Adjusted Trial Balance System (GTAS) Overview. – Washington, D.C.
8. U.S. Congress. (2014). Digital Accountability and Transparency Act (DATA Act). – Washington, D.C.
9. National Audit Office. (2020). Managing Public Money and Treasury Controls. – London.
10. HM Treasury. (2021). Public Spending and Performance-Based Budgeting. – London.
11. Australian Government, Department of Finance. (2021). Central Budget Management System (CBMS): Financial Monitoring Report. – Canberra.
12. Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan. (2022). Electronic Budget System and Public Financial Control Report. – Astana.
13. World Bank. (2019). Georgia: Public Financial Management Reform and Treasury Modernization. – Washington, D.C.
14. International Monetary Fund (IMF). (2020). Treasury Single Account: Concept, Design and Implementation. – Washington, D.C.
15. OECD. (2021). Public Financial Management and Budget Transparency. – Paris.
16. World Bank. (2021). Enhancing Government Effectiveness and Anti-Corruption Measures in Public Finance. – Washington, D.C.
17. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
18. www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi rasmiy sayti.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>